

A magyar lakosság fesztivállátogatási szokásai

A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából készült kutatás alapján összeállította: Sulyok Judit¹

A fesztivállátogatás népszerűsége nemzetközi és hazai szinten egyaránt jelentősen nőtt az elmúlt években. Ennek háttérben nem csupán a bővülő, sokszínű fesztiválkínálat áll, de a lakosság is egyre szívesebben vesz részt a lakóhelyén vagy azon kívül tartott rendezvényeken. A helyszínek korábbi negatív megítélése (úgy mint tömeg, higiénia hiánya) is számottevően javult, minden célcsoport megtalálja a számára legvonzóbb rendezvényt.

A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából a magyar lakosság körében végzett felmérés eredményei szerint tízből kilencen ismernek hazai fesztivál(oka)t, egyúttal elismerik a fesztiválkínálat minőségét, vonzerejét is. A legismertebb és legnépszerűbb a Sziget Fesztivál, a Debreceni Virágkarnevál és a Budapesti Tavasz Fesztivál.

2007. január és 2010. március között a magyar lakosság 65,1%-a vett részt legalább egy hazai fesztiválon. Az elmúlt három évben kimutathatóan növekedett a fesztivállátogatók részaránya. A fesztivállátogatás továbbra is elsősorban nyári, szabadtéri tevékenység, a barátokkal, családdal együtt töltött időt jelenti. A fesztivál kiválasztásánál meghatározó a jelleg, műfaj, továbbá a konkrét műsor, a hangulat és a fellépő produkciók. A legnépszerűbbek a gasztronómiai és a könnyűzenei rendezvények.

Összefoglalóan elmondható, hogy a magyarországi fesztiválpiacon az elmúlt években végbement kedvező változások a magyar lakosság fesztivállátogatási szokásain is nyomon követhetők.

Kulcsszavak: fesztivál, belföldi turizmus, turisztikai termék, témaév.

1. Bevezető

A Magyar Turizmus Zrt. 2006 óta egy-egy témára összpontosítja belföldi marketingtevékenységét. A fesztiválok a 2009. évi Kulturális Turizmus Évében is kiemelt helyet kaptak a kommunikációban, 2010 pedig a Fesztiválok Éve lett. A témaévhez kapcsolódóan több kutatás vizsgálta a magyar lakosság fesztiválokkal szembeni attitűdjeit, a fesztivállátogatási szokásokat, így a jelen tanulmányban bemutatott kvantitatív, lakossági nagymintás felmérés is. A kutatás eredményei nem csupán a témaév sarokpontjainak meghatározását segítik, illetve segítették, de egyaránt értékes információkkal szolgálnak a fesztiválszervezők és a fesztiválok kommunikációját végzők számára.

2. Módszertan

A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából a M.Á.S.T. Piac- és Közvéleménykutató Társaság 2010 márciusában végzett kutatást a magyarországi fesztiválturizmusról, a magyar lakosság 2009. évi fesztivállátogatási szokásairól. A kutatás kiemelten vizsgálta a fesztiválturizmusra vonatkozó általános és személyes attitűdöket. A megkérdezés az alábbi főbb kérdésköröket foglalta magában:

- a fesztiválok ismertsége, népszerűsége,
- a fesztiválokkal kapcsolatos általános és személyes attitűdök,

¹ Vezető kutató, Magyar Turizmus Zrt., Kutatási Csoport, e-mail: kutatatas@itthon.hu.

- a fesztivállátogatás szerepe a belföldi utazások során,
- a fesztivállátogatási szokások általában,
- az elmúlt három év (2007–2009) fesztivállátogatásai,
- a 2010. évi fesztivállátogatási tervek,
- a 2006. évi kutatáshoz képest bekövetkezett változások.

A személyes megkérdezés során a felmérésbe bevont 1000 fős minta nem, kor, településszerkezet és lakóhely szerint reprezentatív a magyar lakosságra.

Jelen tanulmányban a kutatás főbb eredményei kerülnek bemutatásra, külön fejezetben ismertetve az elmúlt években bekövetkezett változásokat.

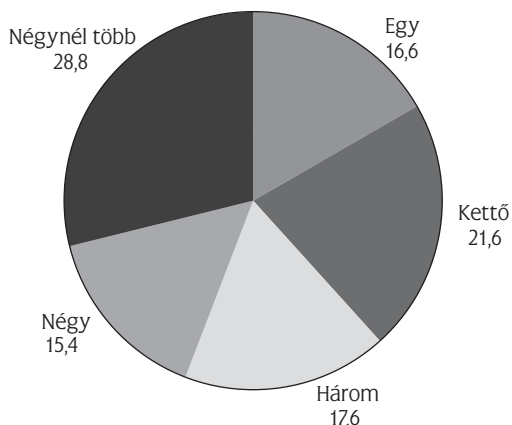
3. A fesztiválok ismertsége, népszerűsége

3.1. A FESZTIVÁLOK ISMERTSÉGE

A magyar lakosság döntő többsége, a megkérdezettek 91,2%-a ismer valamilyen magyarországi fesztivált. A fesztiválok ismertsége párhuzamosan nő az iskolai végzettséggel és a háztartás jövedelmi helyzetével. A lakosság átlagosan 3,3 fesztivált – ezen belül a fesztivált megnevezők átlagosan 3,6 rendezvényt – ismer. Az ismert fesztiválok száma ugyancsak párhuzamosan nő az iskolai végzettséggel és a jövedelmi helyzettel. A valamilyen fesztivált ismerők 16,6%-a csak egy, 21,6%-a kettő, 17,6%-a három, 15,4%-a pedig négy rendezvényt említett. Legalább öt fesztivált a válaszadók 28,8%-a nevezett meg (1. ábra).

A válaszadók megoszlása a megnevezett fesztiválok száma szerint (%)

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

A fesztivált ismerők összesen 601 különböző rendezvényt neveztek meg. Ezek egy része (6,9%) nem konkrét fesztiválra vonatkozott, hanem a rendezvény jellegére (például borfesztivál) utalt. A megnevezett fesztiválok mindössze 10,2%-át – konkrétan 61 fesztivált – említette tíznél több

1. ábra

megkérdezett. A fesztiválok közel felét (47,4%) csak egy-egy, további 19,4%-át csak két-két megkérdezett sorolta fel válaszába során. Ennek alapján elmondható, hogy a legismertebb hazai fesztiválok sorát a Sziget Fesztivál, a Debreceni Virágkarnevál, a Budapesti Tavaszi Fesztivál és a VOLT Fesztivál vezeti. A fesztiválokat az átlagosnál magasabb arányban ismerik az adott régió lakosai, illetve a népszerűbb rendezvények esetében a Budapesten élők (1. táblázat).

3.2. A LEGKEDVELTEBB FESZTIVÁLOK

A megkérdezettek 55,9%-a tudott konkrét fesztivált megnevezni, 9,4%-uk csak a rendezvény típusát említette, 34,7%-uk pedig azt a választ adta, hogy számára nincs „legkedveltebb” fesztivál. Az említési gyakoriság alapján a két legnépszerűbb fesztivál a Sziget Fesztivál és a Debreceni Virágkarnevál, amelyek egyben a legismertebbek is.

A rangsor harmadik, negyedik, ötödik és nyolcadik helyét nem egy konkrét fesztivál, hanem a rendezvény típusára utaló megnevezés (gasztronómiai fesztivál (4,1%-os említés), zenei fesztivál (3,7%), borfesztivál (3,6%), illetve hagyományörző fesztivál (2,5%)) foglalja el.

1. táblázat

A legismertebb hazai fesztiválok

Említett fesztivál	Említések száma	Említések aránya a válaszadók százalékában
Sziget Fesztivál	316	34,6
Debreceni Virágkarnevál	143	15,7
Budapesti Tavaszi Fesztivál	108	11,8
VOLT Fesztivál	103	11,3
Hegyalja Fesztivál	94	10,3
Mohácsi Busójárás	83	9,1
Művészetek Völgye	69	7,6
Miskolci Téli Kocsonyafesztivál	68	7,5
Szegedi Szabadtéri Játékok	59	6,5
Balaton Sound	59	6,5
Budapesti Nemzetközi Bor- és Pezsgőfesztivál	57	6,3
Bajai Halászlé Fesztivál	52	5,7

5% feletti említési arány, N=912

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

2. táblázat

A legnépszerűbb hazai fesztiválok

Említett fesztivál	Említések száma	Említések aránya a válaszadók százalékában
Sziget Fesztivál Budapest	73	7,3
Debreceni Virágkarnevál	49	4,9
Mohácsi Busójárás	26	2,6
VOLT Fesztivál	25	2,5
Budapesti Tavaszi Fesztivál	24	2,4
Szegedi Ifjúsági Napok	21	2,1
Művészetek Völgye	21	2,1

2% feletti említési arány, N=1000

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

A konkrétan megnevezett fesztiválok közül a rangsor első tíz helyén található még a Mohácsi Busójárás, a VOLT Fesztivál, a Budapesti Tavasz Fesztivál, a Szege di Ifjúsági Napok és a Művészetek Völgye (2. táblázat).

4. A fesztiválokkal kapcsolatos általános és személyes attitűdök

A fesztiválokkal kapcsolatos általános és személyes attitűdöket 17 általánosságban megfogalmazott és személyes viszonyulást kifejező állítás vizsgálta 1-től 7-ig terjedő skálán. A megkérdezettek tudatában összefüggő állítások faktoranalízissel az alábbi négy csoportba sorolhatók:

- fesztiválok és az utazás,
- negatívumok, elutasítás,
- fesztiválok általános vonzereje és
- személyes fenntartások.

A fesztiválok és az utazás kapcsolatát vizsgáló kérdések közül a megkérdezettek leginkább azzal értettek egyet, hogy ha éppen olyan helyen vannak, ahol fesztivál is

zajlik, nem hagyják ki. Legjobban a „Ha olyan helyre szeretnék utazni, ahol fesztivál is van a környéken, akkor inkább arra az időre időzitem az utazásomat” állítás osztotta meg a válaszadókat.

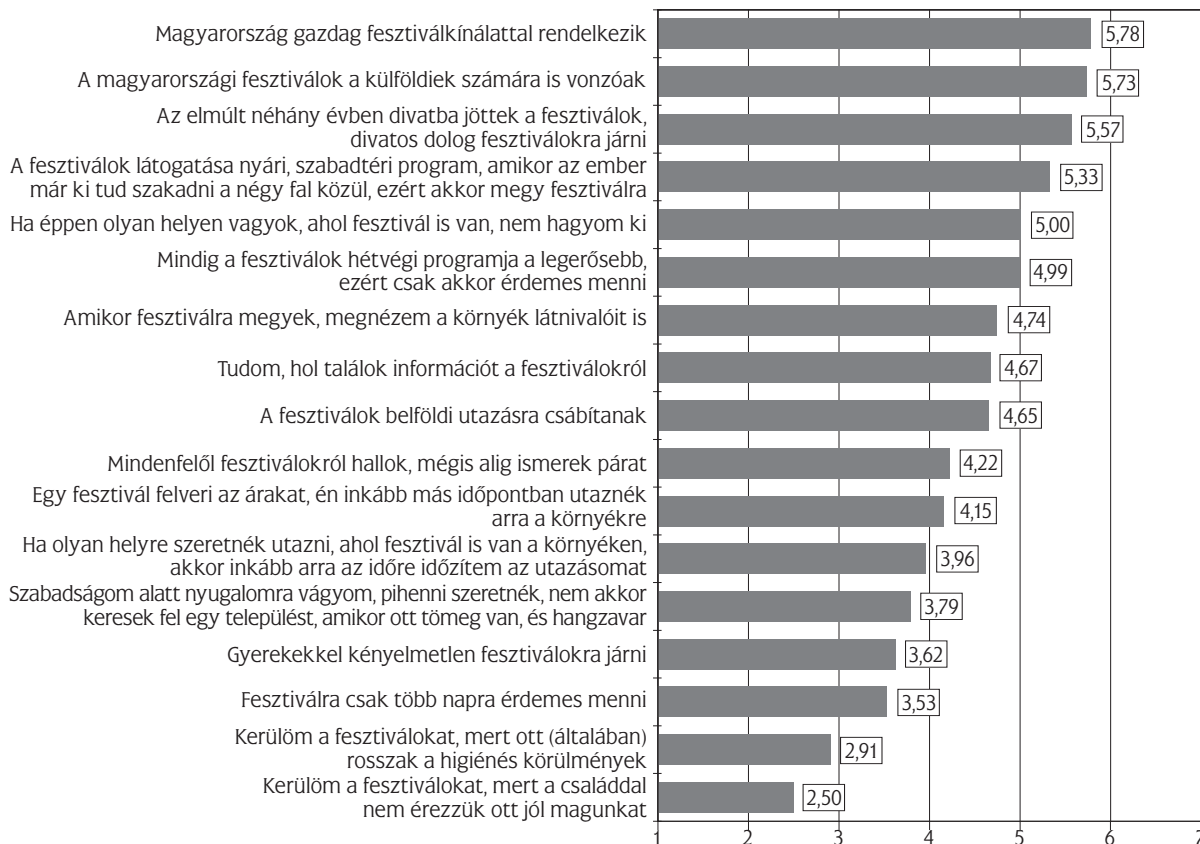
A negatívumokat, elutasítást vizsgáló állítások közül a „Gyerekekkel kényelmetlen fesztiválokra járni” kijelentés esetében viszonylag magas volt az értékelésére nem vállalkozók aránya, és ez osztotta meg leginkább a megkérdezetteket. A fesztiválok kedvező megítélését jelzi, hogy a megkérdezettek többsége elutasította azt a két kijelentést, hogy „Kerülöm a fesztiválokat, mert ott (általában) rosszak a higiénés körülmények”, valamint hogy „Kerülöm a fesztiválokat, mert a családdal nem érezzük ott jól magunkat”.

A harmadik faktorba a fesztiválok általános minősítéséről szóló állítások kerültek. Az átlagértékek és az egyes állításokra adott válaszok megoszlása alapján elmondható, hogy a fesztiválok általános megítélése szinte egybehangozón jó volt.

A negyedik faktor a fesztiválokkal kapcsolatos személyes fenntartásokra vonatkozó állításokat fogja egybe. Ezen faktor esetében az állítások egyetértési rangsorát

2. ábra

Egyetértés a fesztiválokkal szembeni általános és személyes attitűdökre vonatkozó állításokkal (hétfokozatú egyetértési skálán, 1=egyáltalán nem ért egyet, 7=teljesen egyetért)

N=1000 fő

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

„A fesztiválok látogatása nyári, szabadtéri program, amikor az ember már ki tud szakadni a négy fal közül, ezért akkor megy fesztiválra” kijelentés vezet. A fesztivállátogatás időpontjára vonatkozó másik kijelentés, amely szerint „Mindig a fesztiválok hétvégi programja a legerősebb, ezért csak akkor érdemes menni”, már valamivel jobban megosztotta a megkérdezettek táborát. Két kijelentés esetén a mérleg negatív, az egyetértési index négy alatti, azaz többen nem értettek egyet a két állítással, mint amennyien egyetértettek. A „Fesztiválra csak több napra érdemes menni” kijelentés a válaszadók közel fele (48,9%) szerint nem igaz, míg 31,5%-uk szerint igen. A „Szabadságom alatt nyugalomra vágyom, pihenni szeretnék, nem akkor keresek fel egy települést, amikor ott tömeg van, és hangzavar” esetében az egyetértési index átlaga 4,79 a hetes skálán, amely a fesztiválok kedvező megítélését mutatja (2. ábra).

A kapott faktorklaszteranalízise eredményeként négy, viszonylag jól körülhatárolható csoport különíthető el. Az elsőbe azok tartoznak, akik „fesztiválhívők”, szívesen vesznek részt fesztiválon, és utazó „lelkesek”. Ide tartozik a klaszteranalízis alapján besorolható (724 fő) 31,4%-a. A második klaszter fő jellemzője, hogy tagjai negatívan állnak a fesztiválokhoz, határozottan elutasítják azokat (26,6%). A harmadik csoportba – „nem nagy szám egy fesztivál” – a fesztiválok nem elismerő,

azonban személyes fenntartások nélküli válaszadók tartoznak (22,4%). A negyedik csoportba a fesztiválok nem kerülő, de nem is kereső csoport, a „közömbösek” kerültek (19,6%) (3. táblázat).

5. A fesztivállátogatás szerepe a belföldi utazás során

A fesztivállátogatás és a turizmus kapcsolatának feltárásakor vizsgáltuk, hogy a belföldi utazások során milyen szerepe van a fesztivállátogatásoknak, az úti cél kiválasztását mennyiben befolyásolja egy vonzó, érdekes fesztivál megrendezése, illetve ha az utazás helyszínén éppen egy fesztivál zajlik, a megkérdezettek meglátogadják-e azt.

A megkérdezettek valamivel több mint harmadával (36,5%) már előfordult, hogy egy magyarországi régióba, településre azért utazott el pihenés, kikapcsolódás céljából, mert a környéken éppen akkor egy számára érdekes fesztivál zajlott. Minél magasabb a háztartás átlagos nettó havi jövedelme, annál magasabb arányban fordul elő, hogy olyan úti célt választanak, ahol az utazás alatt fesztivált tartanak. Ugyanakkor az életkor szerinti szegmentációs elemzés negatív összefüggést mutat: az életkor emelkedésével párhuzamosan csökken azok aránya, akiknél egy-egy fesztivál az úti cél kiválasztásában szerepet játszik.

3. táblázat

Az egyes csoportok demográfiai jellemzői

„Lelkesek” (227 fő)	„Elutasítók” (193 fő)	„Nem nagy szám” (162 fő)	„Közömbösek” (142 fő)
<ul style="list-style-type: none"> Nők (36,4%) 18–24 (46,3%) és 25–30 év (39,6%) közöttiek Háztartásban gyermek szerepet betöltők (43,3%) Háromfős (37,9%) és öt- vagy több fős (40,1%) háztartások tagjai Két aktív keresővel rendelkező háztartások (36,7%) Utazások során ingyenes szálláshelyekkel rendelkezők (40,3%) Nagyvárosokban élők (37,4%) Az Észak-Alföld régió lakosai (39,6%) 2007–2010. február között fesztiválon részt vevők (39,2%) A vizsgált időszakban legalább egyéjszakás tartózkodással járó utazás során látogattak el egy fesztiválra (44,9%) 2010-ben fesztivállátogatást tervezők (38,5%) 	<ul style="list-style-type: none"> Legfeljebb 8 általános iskolát végzettek (34,4%) Egyedülálló (35,9%) A gyermeküket egyedül nevelő szülők (39,7%) Interneteléréssel nem rendelkezők (32,3%) A Közép-Magyarország (40,0%) és a Nyugat-Dunántúl (47,9%) régiók lakosai 2007–2010. február között nem voltak fesztiválon (40,3%) 2010-ben fesztivállátogatást nem tervezők (34,9%) 	<ul style="list-style-type: none"> 51–60 év közöttiek (29,4%) Felsőfokú végzettséggel rendelkezők (29,6%) Nyugdíjasok (27,8%) Átlag alatti jövedelemmel rendelkezők (26,1%) Községekből élők (26,2%) A Dél-Dunántúl (36,3%) és a Dél-Alföld (37,2%) régiók lakosai 2010-ben fesztivállátogatást nem tervezők (30,1%) 	<ul style="list-style-type: none"> 51–60 év közöttiek (25,6%) és a 60 év feletti (27,5%) Legfeljebb 8 általános iskolát végzettek (25,4%) Három aktív keresővel rendelkező háztartások (27,5%) Interneteléréssel nem rendelkezők (30,4%) Átlag alatti jövedelemmel rendelkezők (31,4%) Kisvárosban élők (27,3%) A Közép-Dunántúl (25,6%) és az Észak-Alföld (24,4%) régiók lakosai 2007–2010. február között nem voltak fesztiválon (25,2%) 2010-ben fesztivállátogatást nem tervezők (25,9%)

Zárójelben a csoportba átlagon felüli arányban tartozók aránya került feltüntetésre.

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

A megkérdezettek 41,1%-a azt nyilatkozta, hogy ha bel-földi utazása során a helyszínen éppen egy fesztivál zajlik, meglátogatja azt. Akik utazásaik során éppen olyan településen vannak, ahol fesztivált tartanak, és minden esetben meglátogatják azt, azok az átlaghoz képest (5,0) szignifikánsan magasabb átlagos egyetértési indexszel rendelkeztek (6,2) arról az állításról, amely szerint „Ha éppen olyan helyen vagyok, ahol fesztivál is van, nem hagyom ki”.

A válaszadók leginkább azért mennek el az adott rendezvényre, mert úgy vélik, ha már ott vannak, kár lenne kihagyni azt. Döntésükben jelentős szerepe van annak is, hogy kíváncsiak a fesztivál hangulatára (54,8%), extra szórakozást remélnék (38,2%), vagy egyszerűen csak szívesen ebédelnek, vacsoráznak ott egy jót (35,1%).

A meglátogatott fesztivál környékének, helyszínének ismételt felkeresésében a legnagyobb vonzerőt a táj szépsége játssza (69,9%). Ezenkívül szívesen keresik fel a korábbi helyszínt azért, hogy a régió még nem látott, számukra ismeretlen nevezetességeit megismerjék (50,7%), illetve a régió programjain részt vegyenek (38,5%). A helyiek vendégszeretete a válaszadók mintegy harmada (34,1%) számára jelent csábítást.

6. A magyar lakosság fesztivállátogatási szokásai 2007 és 2010 között

6.1. INFORMÁCIÓGYŰJTÉS

A 2007 januárja és 2010 februárja között a fesztiválon részt vevők (651 fő) több mint fele (58,4%) gyűjtött információt a fesztivállátogatásához kapcsolódóan (3. ábra).

A kutatás külön vizsgálta, hogy a fesztiválokról tájékozódók igénybe veszik-e az internetet mint információforrást, és ha igen, milyen internetes oldalakat látogatnak meg. A világhálón információt keresők (279 fő)

átlagosan 1,4 honlapról tájékozódtak. A válaszadók (381 fő) közel háromnegyede (74,0%) gyűjt interneten információt. A világhálón információt keresők (279 fő) elsősorban az adott fesztivál honlapján tájékozódnak (63,1%), közel ötödük (19,0%) a Google keresőoldalt használja, 15,7%-uk az adott település honlapjáról gyűjt információt. A Magyar Turizmus Zrt. honlapjáról, a www.itthon.hu oldalról a válaszadók 74%-a, a 2009. évi Kulturális Turizmus Éve oldalról, a kultura.itthon.hu honlapról pedig 3,4%-uk szerzett információt egy-egy fesztiválról.

6.2. A FESZTIVÁLLÁTOGATÁSSAL KAPCSOLATOS DÖNTÉS

A kutatás során választ kerestünk arra is, hogy a rövidebb, illetve a hosszabb tartózkodással járó utazások során jellemzően mikor döntenek a fesztivállátogatásokról a rendezvényeket felkereső megkérdezettek. Az *egynapos utazások* esetében a válaszolók 73,1%-a két héten belül hozta meg döntését, ezen belül 44,7% néhány nappal, 28,3% pedig egy-két héttel előtte döntött. A fesztiválon való részvételről az egynapos utazások esetében csak nagyon kevesen (4,4%) döntöttek már az utazás előtt egy hónappal vagy még korábban.

Az *1–3 éjszakai utazások* keretében tett fesztivállátogatások esetében a válaszadók mintegy harmada (35,0%) legkésőbb az utazás előtt egy hónappal döntött a fesztivál felkereséséről. Ugyanilyen arányt képviselnek azok (34,6%), akik a rendezvény megtartása előtti két hétben határoztak.

A *legalább négy éjszakai utazás* során fesztiválon részt vevők 12,5%-a két hónappal, 18,4%-a 3–6 hónappal, 5,1%-a pedig legalább 6 hónappal az utazás előtt döntött a fesztivállátogatásról. Hosszabb utazások esetén a fesztiválon való részvételről csak nagyon kevesen (5,7%) döntöttek néhány nappal az utazás előtt.

3. ábra

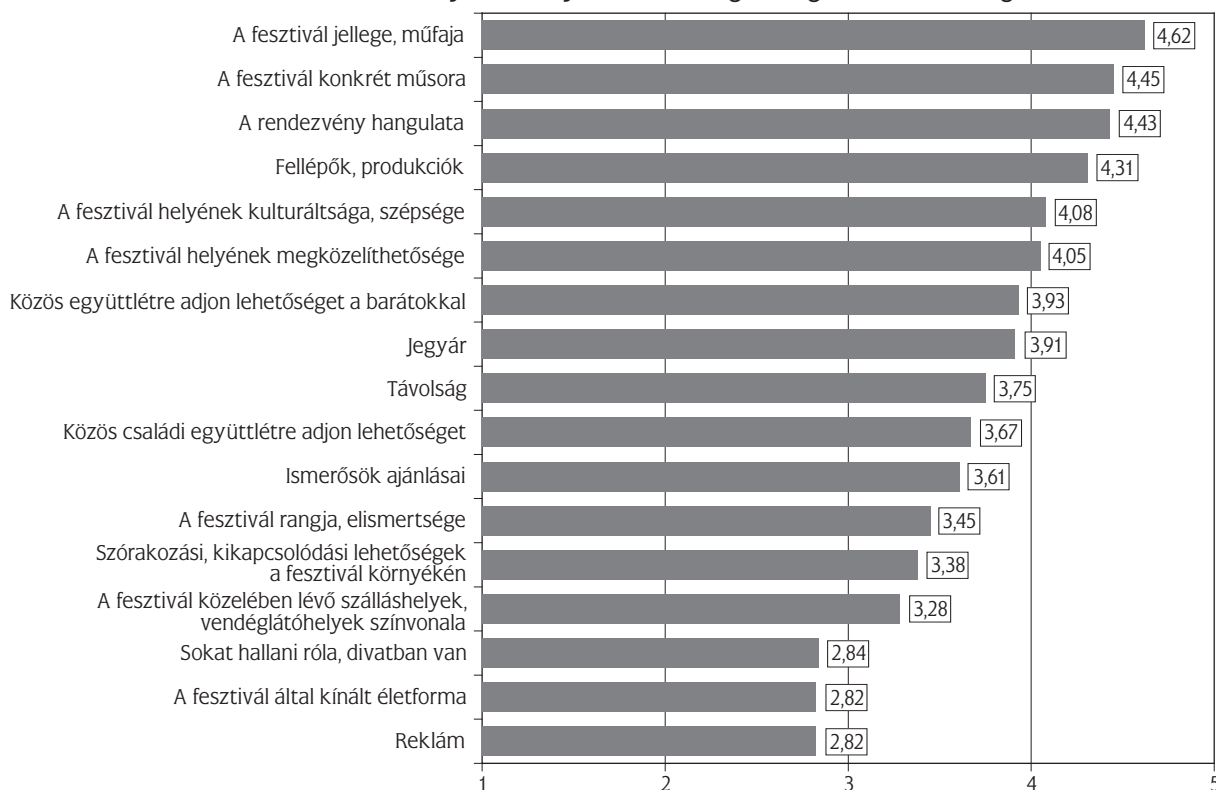
N=381

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

4. ábra

A fesztivál kiválasztását befolyásoló tényezők fontossága (átlagok ötös fontossági skálán)

N=644

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

6.3. A FESZTIVÁL KIVÁLASZTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

A fesztivál kiválasztását befolyásoló tényezők közül a megkérdezettek összesen 17 tényezőt osztályoztak ötös fontossági skálán. Az eredmények alapján elmondható, hogy a rendezvény kiválasztásánál kiemelkedően fontos annak jellege, műfaja (4,62). Ezt – kifejezetten fontos tényezőként – a konkrét műsor, a hangulat és a fellépők, illetve produkciók követik. Fontos még a hely kulturáltsága, szépsége, illetve megközelíthetősége, a közös együttlét lehetősége a barátokkal vagy a családdal, a jegyár, a távolság és az ismerősök ajánlásai. Ezzel szemben a fesztivál kiválasztását a legkevésbé a reklám, a fesztivál által kínált életforma és a rendezvény divatossága befolyásolja. A turizmus, az utazással egybekötött fesztivállátogatás szempontjából fontos információ, hogy a környék szállás- és vendéglátóhelyei, valamint a kikapcsolódási lehetőségek szintén nem döntőek, amikor egy-egy fesztivál felkereséséről gondolkodnak a látogatók (4. ábra).

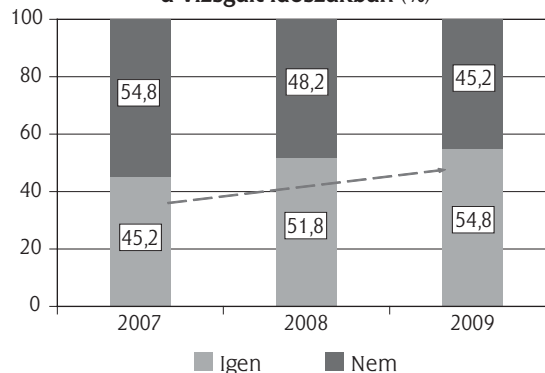
6.4. A FESZTIVÁLLÁTOGATÁSOK ALAKULÁSA 2007 ÉS 2010 KÖZÖTT

2007. január és 2010. március között a magyar lakosság 65,1%-a vett részt legalább egy hazai fesztiválon.

A vizsgált időszakban kimutathatóan növekedett a fesztivállátogatók részaránya. A fesztiválon részt vevők 13,0%-a 2007–2008-ban, 15,7%-a 2009. január – 2010. március között, 71,3%-a pedig mindkét időszakban részt vett valamilyen magyarországi fesztiválon. 2009-ben a belföldi fesztiválon részt vevők átlagosan 2,2 rendezvényre látogattak el. A lakóhelyen megrendezett fesztiválok esetében az említett mutató értéke 1,4 (5. ábra).

5. ábra

A fesztivállátogatás alakulása a vizsgált időszakban (%)

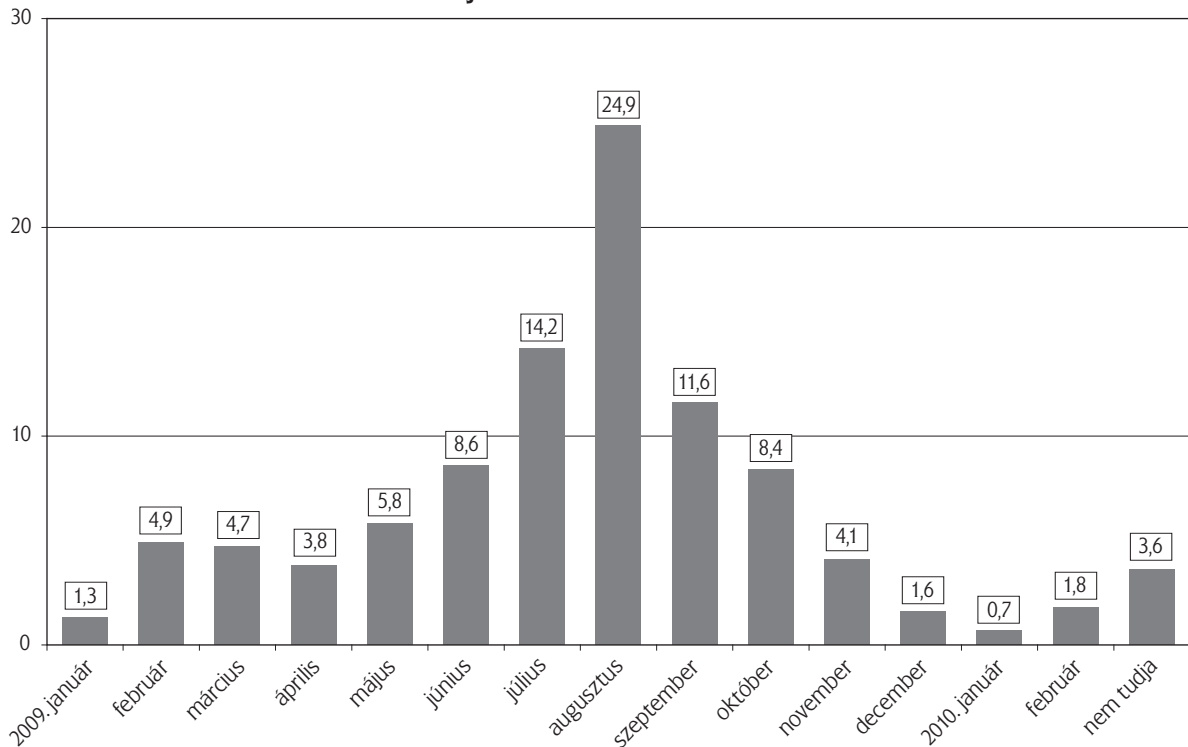

Összes megkérdezett megoszlása, N=1000

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

**A fesztivállátogatások megoszlása az utazás időpontja szerint
2009. január és 2010. február között**

N=711 fesztivállátogatás

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

Általánosságban megállapítható: minél fiatalabb a válaszadó, minél magasabb az iskolai végzettsége, minél nagyobb településen lakik és minél jobb körülmények

között él, annál valószínűbb, hogy a vizsgált időszak alatt részt vett valamilyen hazai fesztiválon.

A következőkben csak az utazással járó, azaz a nem saját lakóhelyen rendezett fesztiválokra vonatkozó fesztivállátogatási szokások kerülnek bemutatásra.

2009. január eleje és 2010. február vége között a belföldi fesztivállátogatások egynegyede (24,0%) augusztusra esett, amit július (14,2%) és szeptember (11,6%) követ (6. ábra).

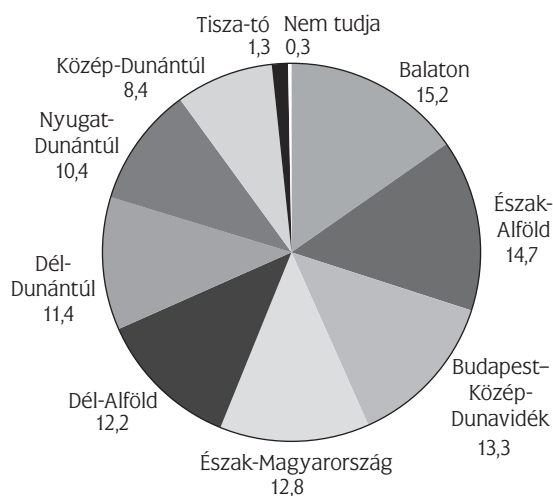
A belföldön fesztivált látogatók legnagyobb arányban (15,2%) a Balaton turisztikai régiót keresték fel. A második helyen az Észak-Alföld (14,7%), a harmadikon a Budapest-Közép-Dunavidék (13,3%) áll (7. ábra).

A belföldi fesztivállátogatások között az *egy napos utazások domináltak* (64,6%). A belföldi utazások csak 35,4%-a volt ennél hosszabb. A rövid (1-3 éjszakás) utazások 27,1%-ot tettek ki, három éjszakánál tovább a belföldi utazások 8,3%-a tartott. A több éjszakás belföldi fesztivállátogatások átlagos hossza 2,8 éjszaka volt.

Egy fesztivállal kapcsolatos utazáson *átlagosan 2,3 fő* vett részt. Egy-egy utazáson jellemzően több háztartástag is részt vett, minél nagyobb a háztartás létszáma, annál többen utaztak együtt az adott fesztiválra.

7. ábra

**A fesztivállátogatások megoszlása
turisztikai régiók szerint (%)**

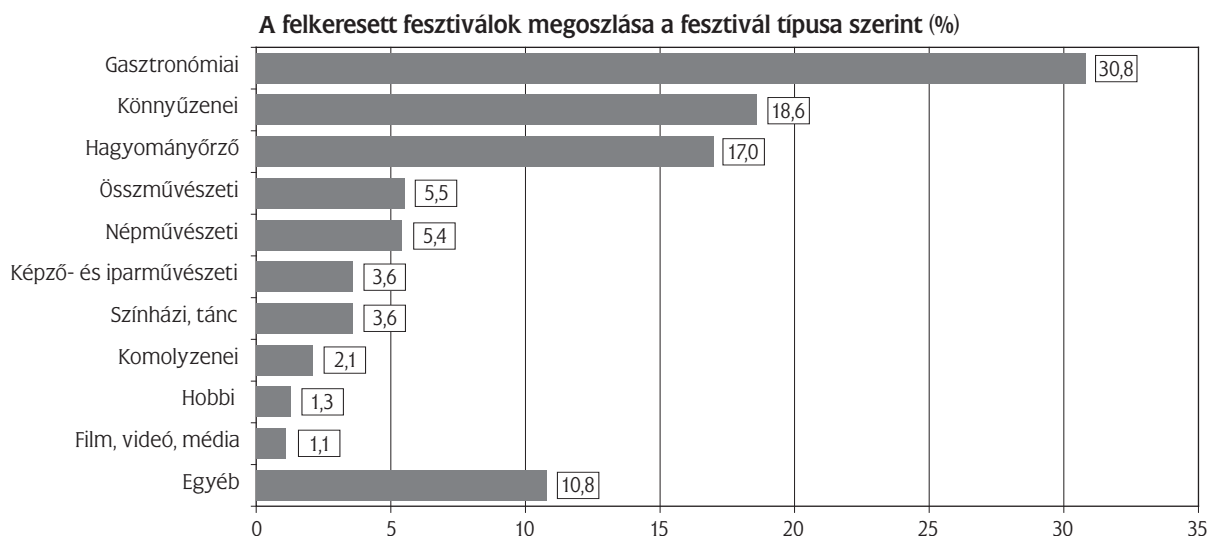

N=711 fesztivállátogatás

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

8. ábra

N=711 fesztivállátogatás

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

A fesztiválokhoz kapcsolatos utazások 19,5%-ában fizetős szállást vettek igénybe a megkérdezettek. A nem fizetős szálláshelyek részaránya 14,3% volt, az esetek 66,2%-ában pedig egynapos volt a fesztivállátogatás. Vagyis a legalább egyéjszakás tartózkodással járó fesztivállátogatások 58,2%-ában fizetős, 41,8%-ában ingyenes szálláshelyet vettek igénybe az utazók.

Feltárára került az is, hogy az utazás során a fesztivállátogatás milyen szerepet kapott, azaz a fesztiválon történő részvétel az utazás fő célja volt-e. A fesztivállátogatások 79,2%-ában magáért a fesztiválért utaztak a megkérdezettek. Általános jelenségként azt is kiemelhetjük, hogy a fesztivállátogatás alkalmával eltöltött idővel arányosan nő azok részaránya, akik kimondottan fő célként látogatták meg az adott fesztivált. A többnapos fesztivállátogatások esetében közel azonos aránnyal szerepelnek a fő és a nem fő úti célként látogatott fesztiválok.

A vizsgált időszakban felkeresett fesztiválok között a *gasztronómiai fesztivál* számít a leglátogatottabbnak, a felkeresett fesztiválok 30,8%-a ebbe a kategóriába tartozik. Ezt követi a *könyvüzei* (18,6%) és a *hagyományörző* fesztiválok említési részaránya. A legkevésbé látogatott fesztiváltípus (1,1%) a film-, videó-, médiarendezvény volt (8. ábra).

Egy belföldi fesztiválra utazó háztartás a vizsgált időszakban átlagosan 17 722 forintot költött a fesztiválra. Az utazó háztartások személyenként 8858 forintot költöttek el egy belföldi fesztiválos utazásra. Egy belföldi fesztiválos utazási nap költsége átlagosan 4829 forint volt egy főre. A fesztivál típusa alapján legdrágábbak az összművészeti (26 657 forint/háztartás), legolcsóbbak a film-, videó-, médiafesztiválok (7401 forint/háztartás) voltak. A gasztronómiai fesztiválok meglátogatása során

egy-egy háztartás átlagosan 14 905 forintot költött, míg a népszerűségi listán második helyezett könnyűzenei fesztiválok átlagosan 23 735 forinttal terhelték a családi költségvetést.

6.5. A 2010. ÉVI FESZTIVÁLLÁTOGATÁSI TERVEK

2010. március eleje és 2011. február vége között a magyar felnőtt lakosság 68,5%-a tervez (lakóhelyén, illetve utazással járó) fesztivállátogatást Magyarországon. Ugyanakkor a lakosság 30,5%-a biztos benne vagy valószínűsíti, hogy egyetlen fesztivált sem fog meglátogatni. A felmérés adatai szerint a felnőtt lakosság 50,7%-a tervez utazással járó fesztivállátogatást az adatfelvételt követő 12 hónapban. A saját lakóhelyen tartott fesztivál felkeresésének (52,6%) és az egynapos utazásnál nem hosszabb fesztivállátogatásnak (44,8%) van a legnagyobb valószínűsége a megkérdezettek körében (9. ábra).

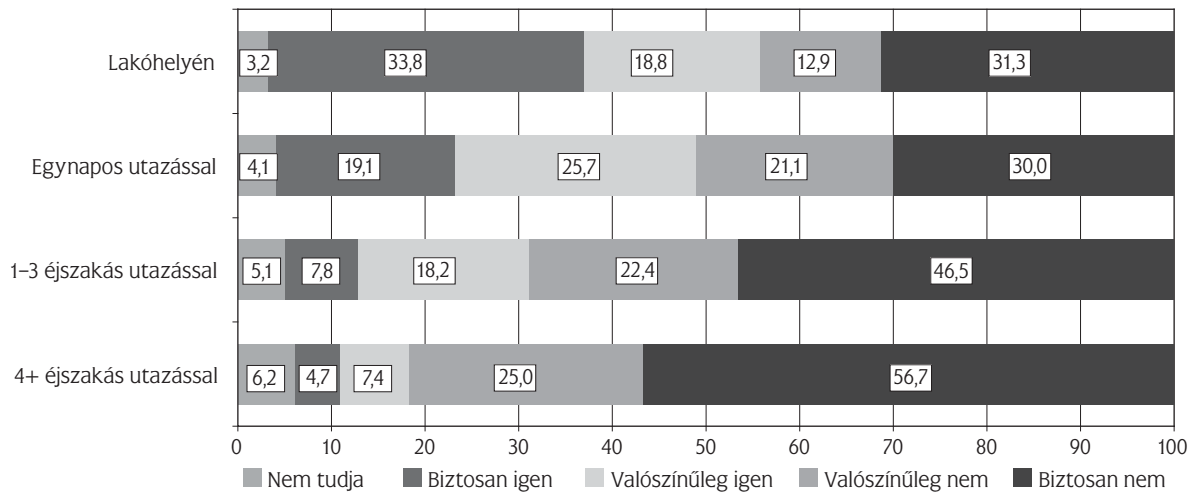
Az átlagosnál (68,5%) magasabb arányban terveznek fesztivállátogatást:

- a 18–24 évesek (79,8%), a 25–30 évesek (78,9%) és a 31–40 évesek (79,1%),
- a felsőfokú végzettségűek (82,6%),
- a négyfős háztartások tagjai (77,3%),
- az internettel rendelkezők (76,7%),
- az átlag feletti jövedelműek (79,5%),
- a Közép-Dunántúl (79,3%) és a Nyugat-Dunántúl (79,6%) tervezési-statisztikai régióban lakók,
- akik 2009-ben belföldön utaztak (83,5%),
- akik az elmúlt három évben voltak fesztiválon (91,1%).

Azok, akik nem terveznek (47,4%) utazással járó fesztivállátogatást, többségükben (64,4%) anyagi okokra

Fesztivállátogatási tervek 2010. március eleje és 2011. február vége között (%)

N=1000

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

hivatkoztak. Ezt az egészségügyi (21,5%), valamint a családi okokra (17,7%) történő hivatkozás követte.

A legalább egy éjszakával járó fesztivállátogatást tervezőktől azt is megkérdeztük, hogy igényelnének-e olyan programcsomagot, amely tartalmazza a szállást, étkezést, szakvezetést, belépőket és a helyi utazást is. A megkérdezettek 12,5%-a biztosan, 29,0%-a pedig valószínűleg kipróbálna egy komplex szolgáltatást nyújtó programcsomagot.

7. Trendek, változások 2006 és 2010 között

A 2006-ban végzett felméréshez képest a magyar lakosság körében jelentősen nőtt a hazai fesztiválok ismertsége. Ezt bizonyítja, hogy 2006-ban a válaszadásra felkért személyek 27,9%-a nem tudott egyetlen fesztivált sem megnevezni, míg a jelenlegi kutatásban az információval nem rendelkezők aránya mindössze 8,8% volt. A fesztiválok „térhódítását” mutatja az is, hogy a rendezvényeket ismerők sokkal többféle fesztivált neveztek meg spontán, mint négy évvel ezelőtt (4. táblázat).

Az említési gyakoriság alapján a legismertebb fesztivál 2006-ban és 2010-ben is a Sziget Fesztivál volt. A második, harmadik helyen ugyan eltérő sorrendben, de mindkét időpontban a Budapesti Tavasz Fesztivál és a Debreceni Virágkarnevál állt.

A megkérdezettek közel harmada vett részt 2005. december eleje és 2006. november vége között magyarországi fesztiválon. Ez az arány lényegesen magasabb (54,9%) volt 2009-ben. Ugyanakkor a fesztiválon részt vevők 2006-hoz képest 2009-ben átlagosan kevesebb rendezvényre látogattak el. A fesztiválra ellátogatók 2006-ban átlagosan 2,9, 2009-ben 2,2 rendezvényen vettek részt.

A helyi fesztiválok mindkét vizsgálati évben népszerűbbek voltak, mint az utazás során tett fesztivállátogatások. A különböző rendezvények közül, bár eltérő sorrendben, a könnyűzenei és a gasztronómiai fesztiválok a legkedveltebbek. Mind a fesztivállátogatások egy főre jutó költsége (+70,6%), mind az egy utazási nap egy főre jutó költsége (+28,2%) az inflációt² (+19,4%) meghaladó mértékben növekedett 2009 és 2006 között (5. táblázat).

A vizsgált időszakban fesztiválon részt vevő megkérdezettek mindkét kutatás esetében ötfokozatú

4. táblázat

A fesztiválok ismertsége

Tényező	2006	2010
Megnevezett fesztiválok száma (darab)	165	601
Összes megnevezett fesztivál (darab)	1419	3310
Nem konkrétan megnevezett fesztiválok aránya (%)	28,0	6,9
Megnevezett fesztiválok átlaga a megkérdezettek körében (darab)	1,4	3,3
Megnevezett fesztiválok átlaga a rendezvényt említők körében (darab)	2,0	3,6

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

² KSH Tájékoztatási adatbázis, www.statinfo.ksh.hu.

5. táblázat

A fesztivállátogatások főbb jellemzőinek változása 2006 és 2009 között

Tényező	2006	2009
Fesztiválon részt vevők aránya (%)	31,3	54,9
Fesztivállátogatások átlaga (db)	2,8	2,2
Egy főre jutó költség (forint)	5191	8858
Egy utazási nap költsége egy főre (forint)	3767	4829
Legkedveltebb fesztiváltípusok	1. könnyűzenei 2. gasztronómiai	1. gasztronómiai 2. könnyűzenei

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

6. táblázat

A fesztivál kiválasztását befolyásoló tényezők fontossága

Tényező	Fontosság		Helyezés a rangsorban
	2006	2009	
A fesztivál jellege, műfaja	4,65	4,62	1-1.
A rendezvény hangulata	4,43	4,43	2-3.
A fesztivál konkrét műsora	4,34	4,45	3-2.
Fellépők, produkciók	4,29	4,31	4-4.
A fesztivál helyének megközelíthetősége	4,22	4,05	5-6.
Közös együttlétre adjon lehetőséget a barátokkal	4,16	3,93	6-7.
A fesztivál helyének kulturáltsága, szépsége	4,08	4,08	7-5.
Jegyár	4,05	3,91	8-8.
Közös családi együttlétre adjon lehetőséget	3,88	3,67	9-10.
Ismerősök ajánlásai	3,79	3,61	10-11.
Távolság	3,76	3,75	11-9.
A fesztivál rangja, elismertsége	3,40	3,45	12-12.
A fesztivál közelében lévő szálláshelyek, vendéglátóhelyek színvonala	3,20	3,28	13-13.
A fesztivál által kínált életforma	3,14	2,82	14-14.
Reklám	2,81	2,82	15-15.

Forrás: Magyar Turizmus Zrt. / M.Á.S.T.

skálán értékelték, hogy egy-egy rendezvény kiválasztásában döntésüket mennyire befolyásolták a fesztiválokat jellemző különböző tényezők. Az egyes tényezők fontossága az elmúlt években nem változott (6. táblázat).

Összefoglalóan elmondható, hogy a magyarországi fesztiválpiacon az elmúlt években végbement kedvező változások a magyar lakosság fesztivállátogatási

szokásain is nyomon követhetők. A fesztiválok felkeresése a lakóhelyen és a lakóhelyen kívül is egyre népszerűbb, ugyanakkor sokan továbbra is a nyári, szabadtéri programokkal azonosítják a fesztiválokat.

További információ: Magyar Turizmus Zrt., Piac- és Termékmenedzsment Iroda (1115 Budapest, Bartók Béla út 105-113., telefon: (1) 488 8710, fax: (1) 488 8711, e-mail: kutatatas@itthon.hu).